

NOVOFER ALAPÍTVÁNY

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS

GÁBOR DÉNES KÖZÉPISKOLAI ÖSZTÖNDÍJ 2026

Gábor Dénes Nobel-díjas mérnök, fizikus, társadalmi gondolkodó, a Római Klub alapító tagja emlékére, a NOVOFER Alapítvány a Műszaki Szellemi Alkotásért kuratóriuma pályázatot hirdet

Gábor Dénes Középiskolai Tanulmányi Ösztöndíj 2026 elnyerésére,

Az MI befolyásolta új világ

címmel

Gábor Dénes mintegy fél évszázada, a Római Klub tagjainak sorában mind nagyobb szenvedéllyel vizsgálta a technológia és az innovációk társadalmi környezetét és hatásait. Ezzel kapcsolatos gondolatait már a Római Klub létrejötte előtt önálló könyvekben is közreadta. A *Találjuk fel a jövőt*, *Az érett társadalom*, valamint a *Tudományos, műszaki és társadalmi innovációk lebilincselő gondolatmenetei* alapján éppen a mai horizontunkról fogalmaz meg sok - helytállóan bizonyult - előrejelzést. Ez utóbbi művének 2.7. fejezetében a technika akkori szintjén, de jövőbe látó módon határozta meg a robotok tulajdonságait, majd előre vetítette például a beszélt szavak értelmezésén alapuló önműködő gépiró eszköz megalkotását – eljutva a milliárdnyi gépirónő munkanélkülívé válásának jövőképig. A 2.8 fejezetben már az automatizálás magas szintű fejlődésének eredményeként a nagyobb termelékenységet és a csökkenő emberi ráfordítást határozta meg. Arról értekezett, amit ma – helyesen, vagy helytelenül – Mesterséges Intelligenciának (MI-nek) nevezünk.

Idén a pályázatot benyújtó fiataloktól annak bemutatását várjuk, hogy az **MI**:

- **mit változtathat meg a tanulásban és tanításban;**
- **miként befolyásolhatja az osztálytermi munkát, az iskola életét;**
- **miként alakíthatja a jövőt a képzés és a munka világában, az egyes szektorokban (ipar, mezőgazdaság, egészségügy, stb.)**
- **hogyan befolyásolhatja ma és a jövőben mindennapi életünket;**
- **milyen veszélyekkel járhat, és milyen csapdákat rejthet az MI alkalmazása, használata;**
- **milyen előnyei és hátrányai vannak és lehetnek a robotizációnak;**
- **milyen szakmai és etikai kihívásokat rejt a generatív MI.**

E kérdéskör feldolgozásának lehetséges (de nem kimerítő!) példái:

TANULÁS

- Hogyan képzelik el a jövő oktatási rendszerét az MI előretöréséhez kapcsolódóan?
- Milyen változtatásokra van szükség?
- Az oktatás-tanulás folyamatában mely területek érintettek leginkább?
- Az oktatásban milyen készségeket kellene fejleszteni?
- Milyen készségek fejlődhetnek vissza és ez milyen következményekkel járhat?

MUNKA, MINDENNAPI ÉLET

- Milyen szakmák szorulhatnak vissza, vagy tűnhetnek el?
- Milyen új munkahelyek jöhetnek létre, kerülhetnek előtérbe?
- Hogyan változhat a természetes és a mesterséges intelligencia viszonya?
- Az MI előretörése milyen hatással lesz/lehet az emberi viselkedésre?
- Az MI alkalmazásokkal változik-e a műveltség- és a tudásfelfogás?
- Milyen lehetősége van az embernek a humanoid robotok alkalmazására és ellenőrzésére?
- Észlelhető-e, értékelhető-e az MI -vel generált információk valóságága, milyen készségekre van szükség ezekhez?

ROBOTIZÁCIÓ

- Mit és hogyan változtathat meg a humanoid robotok elterjedése, illetve mire alkalmazhatók a humanoid robotok?
- Milyen veszélyekkel járhat a humanoid robotok fejlődése?
- Miként tudjuk megtartani az emberi kontroll lehetőségét az MI alkalmazásokban?

PÁLYÁZATI FELTÉTELEK:

- A pályázaton részt vehetnek a határainkon belül, vagy azon kívül élő, magyarul tudó középiskolás tanulók egyéni munkáikkal.
- A Pályázó hozzájárul ahhoz, hogy a pályaművet az Alapítvány a későbbiekben ellenszolgáltatás nélkül, digitális vagy nyomtatott formában közzé tegye, vagy a közzétételt partnerei részére engedélyezze.
- A Pályázónak nyilatkoznia kell arról, hogy a Pályaműnek ő a szerzője és ez által joga van azt publikálni, publikáltatni, továbbá garantálja a Pályamű eredetiségét. A felhasznált irodalom, források megjelölése szükséges. A plágium (más szerzői jog által védett alkotásból az idézés mértékét meghaladó szövszerinti, vagy összefoglaló jellegű, jelöletlen szövegátvétel) a pályázó kizárását eredményezheti. A mesterséges intelligencia használata a pályázók részére megengedett, ám kizárólag az MI tájékoztatóban (www.gabordenes.hu/palyazati-felhivasok) közzé tett, szabályozott keretek között. Az ezzel ellentétes MI-használat a plágiummal azonos megítélés alá esik.

A jeligés pályázat két részből áll:

1. Adatlap: a Pályázó nevével, születési adataival, elérhetőségével (lakáscím, telefon, e-mail), a felkészítő tanár nevével, a Pályázó iskolájának adataival (iskola neve, címe, igazgató/intézményvezető neve, e-mail címe), valamint a pályamű azonosítására alkalmas jeligével és munkacímével, a választott témakör megjelölésével, a Pályázó aláírásával (a számítógéppel kitöltendő adatlap letölthető a www.gabordenes.hu internet címről). Az előlapon a pályázónak nyilatkoznia kell arról, hogy a pályázat elkészítéséhez igénybe vette-e mesterséges intelligencia segítségét. Amennyiben igen, úgy az általa alkalmazott modell(ek)ről, valamint az alkalmazás céljáról és jellegéről a mellékelt MI tájékoztató szerint kell tájékoztatást adnia.

2. Pályamű:

A jeligével és címmel ellátott pályamű egy prezentálásra, bemutatásra alkalmas **írott szöveg (esszé)**.

A PÁLYAMŰ ELVÁRT TARTALMA:

A pályaműben a Pályázónak a megadott három témacsoport valamelyikét kell – egy-, vagy több megadott témakör figyelembevételével -, értelmezni, kidolgozni, tovább gondolni, az újszerű lehetőségekre rámutatni.

A pályaműnek szigorúan természettudományos alapokon kell állnia, áltudományos nézetek közlése a dolgozatot értékelhetlenné tesz.

FORMAI KÖVETELMÉNY:

- **Esszé**dolgozat 5-10 oldal terjedelemben, jeligével és címmel.
- Az írott szöveg 12 pont nagyságú Times New Roman betűtípussal, 1,5-es sortávolsággal készüljön, az oldalmargók mérete 2 cm legyen. Az írott szöveg terjedelme ne haladja meg a 10 oldalt.
- A pályázat tartalmazzon előlapot a jelige és a cím feltüntetésével, tartalomjegyzéket, valamint a felhasznált dokumentumok forrását, az irodalom jegyzékét is.
- A jelige legalább 4 betűből és legalább 3 számból, de legfeljebb 10 karakterből álljon. **A pdf. file neve a jelige legyen!**

AZ ELBÍRÁLÁS SZEMPONTJAI:

Az elbírálás során a beérkezett pályamunkákat egy szakértőkből álló munkacsoport dolgozza fel és rendezi sorba annak általa meghatározott értéke szerint. A szakértői javaslatok alapján a beérkezett pályaművek első harmadát a Kuratórium tagjai megismerik, azokról véleményt alkotnak és döntenek az ösztöndíjak odaítéléséről.

Szempontok:

- Az önálló, eredeti gondolatok, javaslatok mértéke, mennyisége.
- A pályamunka kidolgozottsága.
- A választott bemutatási mód célszerűsége a választott kérdéshez illeszkedően.
- A pályamunka közérthetősége, a pályamű bemutatásra, vagy előadásra való alkalmassága.

HATÁRIDŐK:

1. JELENTKEZÉS: A pályázatra való jelentkezés, azaz a pályázati adatlap elküldési határideje **2026. február 28. éjfélig**.

A pályázati adatlap benyújtási helye és módja:

Az adatlapot elektronikusan az alapitvany@novofer.hu e-mail címre várjuk. Az adatlap beérkezéséről visszaigazoló e-mailt küldünk.

2. A PÁLYAMŰ: A pályamű érvényes beérkezési határideje **2026. március 28. éjfélig**.

A pályamű benyújtási helye és módja:

A jeligével és címmel azonosított pályaművet csak elektronikus formátumban (PDF file) kell megküldeni az alapitvany@novofer.hu e-mail címre. **A file neve a jelige legyen!** Az e-mail tárgyában a jeligét és a dolgozat címét kell feltüntetni.

EREDMÉNYHIRDETÉS ÉS DÍJAZÁS:

Eredményhirdetésre 2026. június első felében, Gábor Dénes születésének évfordulója alkalmából rendezett ünnepségen kerül sor.

A legjobb pályaművek kidolgozói **minimum 50.000, maximum 250.000 forint** összegű egyszeri **tanulmányi ösztöndíjat** és oklevelet, az OTDT által kiállított „Tehetségútlevelet” kapnak, továbbá a támogatók által felajánlott tárgyjutalmat, szakmai- vagy kulturális programokon való részvételi és táborozási lehetőséget, egyéb fejlesztő csomagot nyerhetnek. (Az ösztöndíjak száma nem limitált, az a színvonalas pályázatok függvénye, azonban a Kuratórium fenntartja a jogot, hogy valamely pályadíj-kategóriát ne adja ki.)

A nyilvános eredményhirdetés alkalmával az erre előzetesen felkért diákok, egy 5-10 perces előadásban az ünnepség keretében bemutathatják pályamunkájukat. A sikeres Pályázókat a terv szerint a Parlamentben tartandó Gábor Dénes-díj átadási ünnepségre, valamint a Gábor Dénes Szellemi Örökség Program nyilvános rendezvényeire is meghívjuk.

További felvilágosítás:

NOVOFER Alapítvány 1112 Budapest, Hegyalja út 86., E-mail: alapitvany@novofer.hu Tel: +36 1 319-8913 Mobil: +36 30 4848-004

WEB: www.gabordenes.hu

Budapest, 2026. február 01.

Fülöp Zsolt

a NOVOFER Alapítvány kuratóriumi elnöke

Melléklet:

MI-használati útmutató pályázóinknak

A Gábor Dénes Középiskolai Ösztöndíj 2026-os pályázatában használhatsz **generatív mesterséges intelligenciát**, de csak **támogató eszközként**: a beadott pályaműnek továbbra is a **te gondolataidat, megértésedet és érvelésedet** kell tükröznie. A **használatról** (igen/nem) munkád bevezetőjében **nyilatkoznod kell**, s ha **igen**, meg kell jelölnöd azt is, hogy **mire és milyen mértékben** vetted igénybe azt.

Etikus és megengedett használati módok

Kérhetsz tőle **témalistát**, hogy könnyebben válassz; kérhetsz **fogalommagyarázatot** vagy rövid, áttekintő háttérmagyarázatot, ha egy tudományos jelenséget szeretnél jobban megérteni; használhatod **vázlatkészítéshez**, hogy átlásd az érvelési ívet; kérhetsz **nyelvi javaslatokat** egy-egy nehezen megfogalmazható mondatához; generáltathatsz **inspirációs képeket**, amelyek alapján elkészíted a saját ábrádat vagy illusztrációd; használhatod arra, hogy segítsen **kérdéseket gyűjteni** a kutatásodhoz; készíthetsz vele **alternatív nézőpontokat**, hogy lásd, milyen érveket érdemes megvizsgálni; kérhetsz **forráskeresési útmutatást**, vagyis hogy milyen kulcsszavakkal érdemes később valódi, hiteles forrásokban kutatni; használhatod **stílusbeli finomításhoz**, például hogy egy szövegrészlet gördülékenyebb legyen; kérhetsz **összefoglalót** hosszabb szövegekről, hogy átlásd a lényegét, mielőtt a saját szavaiddal megfogalmazod; vagy készíthetsz **feladatlistát**, ami segít a munka megszervezésében.

Az **MI minden ilyen esetben asszisztensként működik** — az ötleteket, javaslatokat és magyarázatokat mindig neked kell ellenőrizned és saját gondolataiddal összerendezned.

Fontos azonban, hogy az MI által adott javaslatokat mindig **ellenőrizd** és a saját gondolkodásod **szerint formáld át**. **Nem szabad** teljes bekezdéseket, kész szövegeket vagy képeket **változtatlanul átvenni**, és saját munkaként beadni, ahogy **nem** megengedett nem létező források hivatkozása sem. A cél az, hogy az MI segítsen megérteni és jobban megfogalmazni a saját gondolataidat — és **nem** az, hogy **helyteted írja a pályaművet**.

Mindezekről **honlapunkon találhatsz hasznos információkat**: <https://www.gabordenes.hu/palyazati-felhivasok>

A beadott esszéket olyan **pedagógus szakértők** vizsgálják, akik ismerik a diákok munkáit és az MI működését is. Azt vizsgálják, a szöveg mennyire tükrözi a pályázó egyéni munkáját, forrásai, állításai megalapozottak-e, megjelennek-e benne az MI használatára utaló stílusjelek. Ennek részeként **MI-detektorokat** is használhatnak, hogy azok segítsenek az MI használat arányát, jellegét elemezni.

Ha vizsgálat nyomán kiderül, hogy egy pályaműben **az MI-t a megengedtnél nagyobb arányban vagy körben használták**, vagy a **források nem megbízhatók**, a bírálók javasolhatják a pályamunka a további értékelésből való kizárását. Ennek célja sem a büntetés, hanem annak biztosítása, hogy mindenki **tisztességes és valódi saját munkát** adhasson be, biztonságosan és felelősen használva a modern eszközöket.